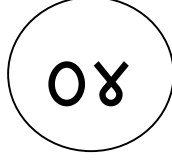

अग्रताक्रमः

सामाजिक न्याय अने अघिकारीता विभाग
तारांकित प्रश्न क्रमांक:- १५/४/२४३१

विधानसभा गृहमां जवाब आपवानी तारीख: २५/०२/२०२४

पंढरमी गुजरात विधानसभा योथुं सत्र

प्रश्न : ओबीसी कमिशनमां येरमेन अने सल्योनी निमणूक.

प्रश्न पूछनार मान. धारासल्यश्री अने तेमनो मत विस्तार:-

श्री दिनेशभाई आताञ्ठ ठाडोर (याएस्मा)

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	પ્રશ્નનો વિષય	પાના નંબર
૧	પ્રશ્ન	૩
૨	પ્રશ્નનો જવાબ	૩
૩.૧	પૂરક પ્રશ્ન-૧ ધારાસભ્યશ્રી- શ્રી દિનેશભાઈ આતાજી ઠાકોર (ચાણસ્મા) ગુજરાત રાજ્યમાં અન્ય પછાત વર્ગો માટેનું પંચની સ્થાપનાની વિગત	૪
૩.૨	પૂરક પ્રશ્ન-૨ ધારાસભ્યશ્રી- ગુજરાત રાજ્યની સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોની યાદીમાં ફેરફાર કરવાની પદ્ધતિ.	૫
૩.૩	પૂરક પ્રશ્ન-૩ ધારાસભ્યશ્રી- અન્ય પછાત વર્ગો માટેના પંચમાં અધ્યક્ષશ્રી સિવાય કેટલા સભ્યોની નિમણૂક કરવામાં આવી? અને જો સભ્યોની નિમણૂક કરવામાં ન આવેલ હોય તો નિમણૂક અંગે કોઈ વિચારણા હાથ ધરવામાં આવેલ છે કે કેમ?	૬
૩.૪	પૂરક પ્રશ્ન-૪ ધારાસભ્યશ્રી- અન્ય પછાત વર્ગો માટેના પંચની રચનાથી લઈને આજદિન સુધી કેટલી જાતિઓને સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોમાં સમાવેશ કરવા માટે રાજ્ય સરકારને ભલામણ કરવામાં આવેલ છે? તે પૈકી સ્વીકાર/અસ્વીકાર/અનિર્ણિત ભલામણોની વિગત	૭
પૂરક માહિતી		
૪.૧	પંચની રચના	૮
૪.૨	પંચની કાર્યપદ્ધતિ	૮
૪.૩	પંચના અન્ય ટર્મ્સ ઓફ રેફરન્સ મુજબની વધુ કામગીરી	૮
૪.૪	પંચનું મહેકમ	૮
૪.૫	પંચમાં સમાવિષ્ટ જાતિ/સમૂહોની વિગત	૯
૫.૧	ટૂંકી નોંધ	૧૦

30

ઓબીસી કમિશનમાં ચેરમેન અને સભ્યોની નિમણૂક બાબત

* 15/4/2431 શ્રી દિનેશભાઈ આતાજી ઠાકોર (ચાણસ્મા) : માનનીય સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા મંત્રીશ્રી જણાવવા કૃપા કરશે કે.-

પ્રશ્ન

જવાબ

- (૧) તા.૩૧/૧૨/૨૦૨૩ની સ્થિતિએ રાજ્યમાં ઓબીસી કમિશનમાં ચેરમેન અને કેટલા સભ્યો કાર્યરત છે અને ચેરમેન અને કેટલા સભ્યોની નિમણૂક ક્યારથી બાકી છે,
- (૧) વિભાગના તા.૦૧/૦૨/૨૦૨૩ના ઠરાવ ક્રમાંક:- SSP/11-2010/174826/A થી ઓબીસી કમિશનમાં ચેરમેન તરીકે શ્રી આર. પી. ઢોલરિયા, નામ. ગુજરાત હાઈકોર્ટના નિવૃત્ત ન્યાયધીશની નિમણૂક કરવામાં આવેલ છે. જ્યારે ઓબીસી કમિશનમાં સભ્યોની નિમણૂક અંગેની કોઈ જોગવાઈ કરવામાં આવેલ નથી.
- (૨) ઉક્ત નિમણૂક બાકી રહેવાના કારણો શાં છે, અને
- (૨) પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થતો નથી.
- (૩) ઉક્ત નિમણૂક ક્યાં સુધીમાં કરવામાં આવનાર છે?
- (૩) પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થતો નથી.

અગ્રતા ક્રમ-૬ પૂરક પ્રશ્ન-૧

પૂછનાર ધારાસભ્યશ્રી : શ્રી દિનેશભાઈ આતાજી ઠાકોર (ચાણસ્મા)

પૂરક પ્રશ્ન - ૧ :- ગુજરાત રાજ્યમાં અન્ય પછાત વર્ગો માટેનું પંચ (ઓ.બી.સી. કમિશન)ની સ્થાપના ક્યારે કરવામાં આવી?

જવાબ : માન. અધ્યક્ષશ્રી,

નામ. સુપ્રીમ કોર્ટની બંધારણીય ખંડપીઠના ઈન્દ્રા સાહની કેસમાં તા.૧૬/૧૧/૧૯૯૨ના ચુકાદા મુજબ સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ (S.E.B.C.)ની યાદીમાં કોઈ નવી જાતિ/જ્ઞાતિનો ઉમેરો/બાદબાકી કરવા રાજ્ય કક્ષાએ એક કાયમી સંસ્થાની સ્થાપના કરવા આદેશ આપવામાં આવેલ. જેના અનુસંધાને સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગના તા.૧૮/૦૩/૧૯૯૩ના ઠરાવથી અન્ય પછાત વર્ગોનું પંચ તરીકે એક કાયમી પંચની રચના કરવામાં આવેલ છે.

અગ્રતા ક્રમ-૬ પૂરક પ્રશ્ન-૨

પૂછનાર ધારાસભ્યશ્રી : શ્રી દિનેશભાઈ આતાજી ઠાકોર (ચાણસ્મા)

પૂરક પ્રશ્ન - ૨ :- ગુજરાત રાજ્યની સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોની યાદીમાં ફેરફાર કરવાની કાર્યપદ્ધતિ શું છે?

જવાબ : માન. અધ્યક્ષશ્રી,

પંચના સર્વપ્રથમ અધ્યક્ષશ્રી પી. આર. ગોકુલકૃષ્ણન દ્વારા પંચની કાર્યપદ્ધતિ નિયત કરવામાં આવેલ છે. જે મુજબ કોઈ જ્ઞાતિ/ સમાજ તરફથી મળેલ રજૂઆત પરત્વે પંચ દ્વારા સૌપ્રથમ રાજ્યવ્યાપી સર્વે તથા ઊંડાણપૂર્વકની તપાસ હાથ ધરવામાં આવે છે. ત્યારબાદ સંબંધિત સરકારી રેકર્ડ તથા આનુષંગિક દસ્તાવેજો મંગાવી તેની ચકાસણી તેમજ પૃથ્થકરણ કરવામાં આવે છે. આવી વિગતવાર ચકાસણી તેમજ ખરાઈ કર્યા બાદ પંચ દ્વારા એક કરતાં વધુ તજજ્ઞો/ નિષ્ણાંતોને આમંત્રિત કરી, તેઓનો અભિપ્રાય મેળવીને જ અહેવાલ તૈયાર કરવામાં આવે છે. ત્યાર બાદ આ અહેવાલ સરકારશ્રીને સુપ્રત કરવામાં આવે છે. યોગ્ય વિચારણાના અંતે, પંચની ભલામણ અન્વયે સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોની યાદીમાં જરૂરી સુધારો કરવામાં આવે છે.

અગ્રતા ક્રમ-૬ પૂરક પ્રશ્ન-૩

પૂછનાર ધારાસભ્યશ્રી : શ્રી દિનેશભાઈ આતાજી ઠાકોર (ચાણસ્મા)

પૂરક પ્રશ્ન - ૩ :- અન્ય પછાત વર્ગો માટેના પંચમાં અધ્યક્ષશ્રી સિવાય કેટલા સભ્યોની નિમણૂક કરવામાં આવી? અને જો સભ્યોની નિમણૂક કરવામાં ન આવેલ હોય તો નિમણૂક અંગે કોઈ વિચારણા હાથ ધરવામાં આવેલ છે કે કેમ?

જવાબ : માન. અધ્યક્ષશ્રી,

આ વિભાગના તા.૦૧/૦૨/૨૦૨૩ના ઠરાવથી પંચમાં ચેરમેન તરીકે શ્રી આર. પી. ઢોલરિયા, નામ. ગુજરાત હાઈકોર્ટના નિવૃત્ત ન્યાયઘીશની નિમણૂક કરવામાં આવેલ છે અને પંચમાં અધ્યક્ષ સિવાયના સભ્યોની નિમણૂકની બાબત નામ. ગુજરાત હાઈકોર્ટ ખાતે રીટ પિટિશન (PIL) નંબર:-૧૫૪/૨૦૧૮ ઉમિયા પરિવાર અને અન્ય વિ. ગુજરાત સરકાર અન્વયે **Subjudice** છે.

અગ્રતા ક્રમ-૬ પૂરક પ્રશ્ન-૪

પૂછનાર ધારાસભ્યશ્રી : શ્રી દિનેશભાઈ આતાજી ઠાકોર (ચાણસ્મા)

પૂરક પ્રશ્ન - ૨ :- અન્ય પછાત વર્ગો માટેના પંચની રચનાથી લઈને આજદિન સુધી કેટલી જાતિઓને સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોમાં સમાવેશ કરવા માટે રાજ્ય સરકારને ભલામણ કરવામાં આવેલ છે? તે પૈકી કેટલી ભલામણોનો રાજ્ય સરકાર દ્વારા સ્વીકાર કરવામાં આવેલ છે અને કેટલી ભલામણો અનિર્ણિત છે અથવા અસ્વીકાર કરવામાં આવેલ છે?

જવાબ : માન. અધ્યક્ષશ્રી,

અન્ય પછાત વર્ગો માટેના પંચની રચનાથી લઈને આજ દિન સુધી કુલ-૨૫ જાતિઓને સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગની યાદીમાં સમાવેશ કરવા માટે રાજ્ય સરકારને ભલામણ કરવામાં આવેલ છે. પંચ દ્વારા કરવામાં આવેલ ભલામણ હેઠળની તમામ ૨૫ જાતિઓનો રાજ્ય સરકાર દ્વારા સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોની યાદીમાં સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. આમ, હાલમાં રાજ્ય સરકાર પાસે કોઈ ભલામણ પડતર નથી તેમજ કોઈ ભલામણનો અસ્વીકાર પણ કરવામાં આવેલ નથી.

અગ્રતા ક્રમ - ૪ પૂરક માહિતી

(૧) **પંચની રચના:-** નામ. સુપ્રીમ કોર્ટની બંધારણીય ખંડપીઠના ઈન્દ્રા સાહની કેસમાં તા.૧૬/૧૧/૧૯૯૨ના ચુકાદા મુજબ સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ (S.E.B.C.)ની યાદીમાં કોઈ નવી જાતિ/જ્ઞાતિનો ઉમેરો/બાદબાકી કરવા રાજ્ય કક્ષાએ એક કાયમી સંસ્થાની સ્થાપના કરવા આદેશ આપવામાં આવેલ. જેના અનુસંધાને સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગના તા.૧૮/૦૩/૧૯૯૩ના ઠરાવથી અન્ય પછાત વર્ગોનું પંચ તરીકે એક કાયમી પંચની રચના કરવામાં આવેલ છે.

(૨) **પંચની કાર્યપદ્ધતિ:** અન્ય પછાત વર્ગો માટેનું પંચ કઈ રીતે કામ કરશે અને તેની કાર્યપદ્ધતિ શું હશે? તે અંગે પંચના સર્વપ્રથમ અધ્યક્ષશ્રી પી. આર. ગોકુલકિશ્નન દ્વારા પંચની કાર્યપદ્ધતિ નિયત કરવામાં આવેલ છે. જે મુજબ કોઈ જ્ઞાતિ/ સમાજ તરફથી મળેલ રજૂઆત પરત્વે પંચ દ્વારા સૌપ્રથમ રાજ્યવ્યાપી સર્વે તથા ઊંડાણપૂર્વકની તપાસ હાથ ધરવામાં આવે છે. ત્યારબાદ સંબંધિત સરકારી રેકર્ડ તથા આનુષંગિક દસ્તાવેજો મંગાવી તેની ચકાસણી તેમજ પૃથ્થકરણ કરવામાં આવે છે. આવી વિગતવાર ચકાસણી તેમજ ખરાઈ કર્યા બાદ પંચ દ્વારા એક કરતાં વધુ તજજ્ઞો/ નિષ્ણાંતોને આમંત્રિત કરી, તેઓનો અભિપ્રાય મેળવીને જ અહેવાલ તૈયાર કરવામાં આવે છે. ત્યાર બાદ આ અહેવાલ સરકારશ્રીને સુપ્રત કરવામાં આવે છે. યોગ્ય વિચારણાના અંતે ભલામણ હેઠળની જાતિનો સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોની યાદીમાં ઉમેરો/બાદબાકી કરવામાં આવે છે.

(૩) વધુમાં આ વિભાગના તા.૧૯/૧૦/૨૦૨૨ના ઠરાવથી પંચના અન્ય ટર્મ્સ ઓફ રેફરન્સ નક્કી કરવામાં આવેલ છે. જે મુજબ પંચને નીચે મુજબની વધુ કામગીરી સોંપવામાં આવેલ છે.

- 1) રાજ્ય સરકાર હેઠળના સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગો માટેના અનામતનો લાભ મેળવવા માટે મૂળ ગુજરાતી નક્કી કરવા અંગે અભિપ્રાય આપવા બાબત.
- 2) અન્ય પછાત વર્ગો માટેના પંચની રચના પહેલાના એટલે કે તા.૧૮/૩/૧૯૯૩ પહેલાના નામ. જસ્ટિસ બક્ષીપંચ, માંડલ પંચ તથા અન્ય પંચો દ્વારા કરવામાં આવેલ ભલામણના આધારે સમાવેશ થયેલ જાતિઓ અંગે અભિપ્રાય આપવા બાબત.
- 3) વિચરતિ અને વિમુક્ત જાતિઓ અંગે અભિપ્રાય આપવા બાબત.
- 4) સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગો તથા વિચરતિ વિમુક્ત જાતિઓમાં પર્યાયવાચી શબ્દો ઉમેરવા અંગે અભિપ્રાય આપવા બાબત.

- 5) સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ/ અન્ય પછાત વર્ગમાં સમાવિષ્ટ જાતિઓમાં પછાતપણાના આધારે વધુ પછાત કે અતિપછાત જાતિઓ તરીકેનું વર્ગીકરણ (**sub categorization**) કરવા અંગે અભિપ્રાય આપવા બાબત.
- 6) સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગમાં સમાવેશ થયેલ જાતિઓ મુજબની જાતિઓ અન્ય ધર્મ (ખાસ કરીને મુસ્લિમ ધર્મ)માં અસ્તિત્વ ધરાવતી હોય તો તેના સામાજિક દરજ્જાનો તુલનાત્મક અભ્યાસ જેવી બાબત.
- 7) ભારત સરકારની ગુજરાત રાજ્ય માટેની સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગની યાદીમાં કોઈ નવીન જાતિ/પર્યાયવાચી શબ્દ ઉમેરવા કે રદ્દ કરવા બાબતે ભારત સરકારને કરવાની દરખાસ્ત અંગે અભિપ્રાય આપવા બાબત.
- 8) અન્ય પછાત વર્ગોને પ્રભાવિત કરનાર તમામ નીતિ વિષયક બાબત તેમજ આ ઉપરાંત સરકારશ્રી દ્વારા અન્ય બાબતો અંગે માંગવામાં આવતા અભિપ્રાયો બાબત.

(૪) પંચનું મહેકમ:- આ વિભાગના તા.૦૧/૦૨/૨૦૨૨ના ઠરાવથી પંચમાં ચેરમેન તરીકે શ્રી આર. પી. ઢોલરિયા, નામ. ગુજરાત હાઈકોર્ટના નિવૃત્ત ન્યાયધીશની નિમણૂક કરવામાં આવેલ છે. વધુમાં, પંચના અધ્યક્ષશ્રી સિવાય પંચમાં કુલ-૨૬નો બહોળો સ્ટાફ છે. આમ, પંચ પાસે પૂરતા પ્રમાણમાં માનવબળ ઉપલબ્ધ છે તેમજ પંચ પોતાની કામગીરી સરળ તેમજ સુવ્યસ્થિત રીતે કરી શકે તેવા ઉમદા હેતુસર રાજ્ય સરકાર દ્વારા દર વર્ષે પૂરતું અનુદાન આપવામાં આવે છે.

(૫) અન્ય પછાત વર્ગો માટેના પંચની રચનાથી લઈને આજ દિન સુધી કુલ-૨૫ જ્ઞાતિઓને સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગની યાદીમાં સમાવેશ કરવા માટે રાજ્ય સરકારને ભલામણ કરવામાં આવેલ છે. પંચ દ્વારા કરવામાં આવેલ ભલામણ હેઠળની તમામ ૨૫ જ્ઞાતિઓનો રાજ્ય સરકાર દ્વારા સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોની યાદીમાં સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. આમ, અદ્યતન સ્થિતિ મુજબ, ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા સ્વીકૃત સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગો માટેની યાદીમાં કુલ- ૧૪૬ જાતિ/ સમૂહો સમાવિષ્ટ છે. તેમજ ભારત સરકારશ્રી દ્વારા ગુજરાત રાજ્ય માટે જાહેર કરેલ અન્ય પછાત વર્ગોની યાદીમાં કુલ-૧૦૪ જાતિ/સમૂહો સમાવિષ્ટ છે.

(૧) અન્ય પછાત વર્ગોના પંચમાં ચેરમેન ઉપરાંત સભ્યોની નિમણૂક ન કરવાનું કારણ:

માન. અધ્યક્ષશ્રી,

નામ. સુપ્રિમ કોર્ટની બંધારણીય ખંડપીઠના ઈન્દ્રા સાહનીના કેસમાં અપાયેલ તા. ૧૬/૧૧/૧૯૯૨ના ચુકાદા મુજબ સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ (S.E.B.C.)ની યાદીમાં કોઈ નવી જાતિ/જ્ઞાતિનો ઉમેરો/બાદબાકી કરવા રાજ્ય કક્ષાએ એક કાયમી સંસ્થાની સ્થાપના કરવા આદેશ આપવામાં આવેલ. જેના અનુસંધાને સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગના તા. ૧૮/૦૩/૧૯૯૩ના ઠરાવથી અન્ય પછાત વર્ગોના પંચ તરીકે એક કાયમી પંચની રચના કરવામાં આવેલ છે. ઉક્ત ઠરાવમાં સભ્યોને નિમણૂક આપવાની જોગવાઈ કરવામાં આવી નથી.

(૨) સભ્યોની નિમણૂક ક્યાં સુધી કરવામાં આવશે/ઈન્દ્રા સાહનીના ચુકાદા અનુસાર સભ્યોની નિમણૂક કરવા માંગ છો કે કેમ ?

માન. અધ્યક્ષશ્રી,

અન્ય પછાત વર્ગોના પંચ બાબતે કુલ ચાર રીટ પીટીશન (PIL)નં. 10, 83, 109 ઓફ 2017 અને 154 ઓફ 2018 નામ. ગુજરાત હાઈકોર્ટ સમક્ષ વિચારણાધીન છે. નામ. હાઈકોર્ટ સમક્ષ વિચારણાધીન બાબતો પૈકી એક બાબત અન્ય પછાત વર્ગો માટેના પંચમાં સભ્યોની નિમણૂકને લગતી પણ છે. આમ માન. સભ્યશ્રી દ્વારા પૂછાયેલ બાબત હાલ સબજ્યુડીશ છે.

માન. અધ્યક્ષશ્રી,

ગુજરાત વિધાનસભાના નિયમોના નિયમ ક્રમાંક ૮૯ થી પૂરક પ્રશ્નો પુછવા માટે નિયત કરાયેલા નિયમમાં પૂરક પ્રશ્નોને લગતા નિયમોનું ઉલંઘન ન કરે એવું નિયત કરવામાં આવ્યું છે. વધુમાં, નિયમ ૭૮ના પેટા નિયમ(પ) અનુસાર પ્રશ્નો હેતુ અભિપ્રાય મેળવવાનો કે કોઈ કાયદાનું અર્થઘટન કરવાનો હોવો જોઈએ નહિ.

(૩) સરકારશ્રીના તા. ૨૫/૦૭/૧૯૯૪ના ઠરાવથી કુલ - ૩૯ જ્ઞાતિઓનો SEBC યાદીમાં અન્ય પછાત વર્ગના પંચના પરામર્શ સિવાય સમાવેશ કરવામાં આવેલ હતો. ઉક્ત ઠરાવ રદ કરવા માંગો છો કે કેમ?

માન. અધ્યક્ષશ્રી,

અન્ય પછાત વર્ગોના પંચ બાબતે કુલ ચાર રીટ પીટીશન (PIL)નં. 10, 83, 109 ઓફ 2017 અને 154 ઓફ 2018 નામ. ગુજરાત હાઈકોર્ટ સમક્ષ વિચારણાધીન છે. નામ. હાઈકોર્ટ સમક્ષ વિચારણાધીન બાબતો પૈકી એક બાબત પંચના પરામર્શ સિવાય સમાવિષ્ટ કરાયેલ જ્ઞાતિઓના ઠરાવને રદ કરવાને લગતી પણ છે. આમ માન. સભ્યશ્રી દ્વારા પૂછાયેલ બાબત હાલ સબજ્યુડીશ છે.

માન. અધ્યક્ષશ્રી,

ગુજરાત વિધાનસભાના નિયમોના નિયમ ક્રમાંક ૮૯ થી પૂરક પ્રશ્નો પુછવા માટે નિયત કરાયેલા નિયમમાં પૂરક પ્રશ્નોને લગતા નિયમોનું ઉલંઘન ન કરે એવું નિયત કરવામાં આવ્યું છે. વધુમાં, નિયમ ૭૮ના પેટા નિયમ(પ) અનુસાર પ્રશ્નો હેતુ અભિપ્રાય મેળવવાનો કે કોઈ કાયદાનું અર્થઘટન કરવાનો હોવો જોઈએ નહિ.
